

Պայքար կլիմայական փոփոխությունների դեմ Հնդկաստանում

Կլիմայի փոփոխությանը պետք է արձագանքել ամենայն լրջությամբ: Այո, Կլիմայի փոփոխության հարցերով միջկառավարական հանձնաժողովի (IPCC) վերջին զեկույցը ներկայացրել է ամենալուրջ նախազգուշացումը: 67 երկրների գիտնականների տվյալների վրա հիմնված գնահատականը զգուշացնում է, որ աշխարհը կբախվի կլիմայական բազմաթիվ վտանգների, նույնիսկ եթե գլոբալ տաքացումը առաջիկա երկու տասնամյակում սահմանափակվի 1.5 աստիճան Ցելսիուսով: Ձերմաստիճանի ցանկացած հետագա աճ, նույնիսկ ժամանակավոր, կհանգեցնի շատ լուրջ, իսկ որոշ դեպքերում՝ անդառնալի հետևանքների: Թեև 2015 թվականի Փարիզյան համաձայնագրով պարտավորվել էին սահմանափակել գլոբալ տաքացումը մինչև 1.5°C՝ նախաարդյունաբերական մակարդակի համեմատ, մտահոգության պատճառն այն է, որ աշխարհին արդեն տաքացել է 1.1°C-ով:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ 1.5 և 2 աստիճան Ցելսիուսի միջև տարբերությունը կարող է նշանակել փոքր կղզի-պետությունների ջրասույգ լինել,

կորալյան ռիֆերի ոչնչացում, ծայրահեղ շոգի ալիքներ, ջրհեղեղներ ու անստառային հրդեհներ, բերքի համատարած կորուստ, ինչպես նաև բազմաթիվ վաղաժամ մահեր:

Վերջին տասնամյակում աշխարհը առաջընթաց է գրանցել արտանետումների կրճատման հարցում, և ջերմոցային գազերի (ՋԳ) արտանետումների աճը 2010-ականներին դանդաղել է՝ հասնելով տարեկան 1.3 տոկոսի՝ 2000-ականների 2.1 տոկոսի համեմատ: Սակայն, քանի որ գլոբալ արտանետումները մնում են ռեկորդային մակարդակի վրա, աշխարհին սպառնում է անվերահսկելի կլիմայական փոփոխությունների ռիսկը:

Ջերմոցային գազերը, որոնք մթնոլորտում որսում են ջերմությունը, հանգեցրել են սառցադաշտերի հալմանը, շաբաթներով ու ամիսներով տևող տեղումների խտացմանը մի քանի օրերի ու ժամերի մեջ, որոնց հաջորդում են երկարատև երաշտի ժամանակահատվածներ: Չեկույցները ցույց են տալիս, որ օվկիանոսների տաքացմանը զուգընթաց ջերմաստիճանի փոփոխությունը կարող է ապակայունացնել օդային և ջրային հոսանքները: Թայֆուններից, փոթորիկներից և տորնադոներից բացի, ինքնին մուսոնը կարող է դառնալ անկանոն: Գյուղատնտեսության ոլորտում կորուստներից և սննդամթերքի գների աճից զատ, սա կարող է սրել սովի խնդիրը: Մուսոնների կտրուկ փոփոխությունը կարող է խոշոր ճգնաժամ առաջացնել՝ հրահրելով ինչպես ավելի հաճախակի երաշտներ, այնպես էլ ավելի մեծ ջրհեղեղներ:

Կլիմայի փոփոխությամբ պայմանավորված ծայրահեղ եղանակային երևույթները տարեկան մոտ 320 միլիարդ դոլարի տնտեսական կորուստ են պատճառում աշխարհին: Կլիմայի փոփոխությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ մարդու առողջության վրա: Այն կարող է ավելացնել թերսնուցումը և դրա հետ կապված առողջական խանգարումները, ներառյալ երեխաների աճի հապաղումը (ստանտինգ): Փոխանցողներով պայմանավորված հիվանդություններից բացի, փորլուծային վարակները, ամենայն հավանականությամբ, կտարածվեն այն շրջաններում, որտեղ նախկինում ցածր ջերմաստիճանը սահմանափակում էր դրանց փոխանցումը: Մինչ շոգի ալիքները կարող են հանգեցնել մահացության էական աճի, ծայրահեղ եղանակային երևույթներից ստացված վնասվածքները նույնպես ավելանալու միտում ունեն:

Ինչ վերաբերում է Ջնդկաստանին, ապա ունենալով աշխարհի բնակչության ավելի քան 17 տոկոսը, այն 1850-2019 թվականների ընթացքում ներդրել է ջերմոցային գազերի գլոբալ կուտակային արտանետումների ընդամենը մոտ 4 տոկոսը: Սակայն մենք արդեն զգում ենք կլիմայի տաքացումը: 1950-ականներից ի վեր արդեն նկատվում է մուսոնային տեղումների նվազում: Ավելացել է նաև առատ տեղումների հաճախականությունը: Ջնդկական օվկիանոսը տաքանում է ավելի բարձր տեմպերով, քան մյուս օվկիանոսները, ընդ որում գիտնականները նախագուշացնում են, որ Ջնդկաստանը ականատես կլինի շոգի ալիքների, տեղումների և ջրհեղեղների ավելացման, որոնք կլինեն կլիմայի փոփոխության անդառնալի հետևանքները:

Բոլոր ջանքերը պետք է գործադրվեն գլոբալ ջերմաստիճանը 1.5 աստիճան Ցելսիուսից բարձրանալը թույլ չտալու համար՝ մինչև 2030-ական թվականները կիսով չափ կրճատելով բոլոր ՋԳ արտանետումները և 2050-ականներին հասնելով ա1ծխաթթու գազի զրոյի գրոյական արտանետումների: Փորձագետների կարծիքով՝ հանածո վառելիքի սուբսիդիաների վերացումը և ածխածնի գնագոյացման ներդրումը ավելի շատ ներդրումներ կուղղեն դեպի վերականգնվող լուծումներ: Բայց դա պահանջում է պատշաճ պլանավորում և իրականացում:

Համաշխարհային բանկի ուսումնասիրության համաձայն՝ ջրային ռեսուրսների վրա կլիմայական ազդեցությունը կարող է թուլացնել Հնդկաստանում էլեկտրաէներգիայի արտադրության երկու հիմնական ձևերը՝ հիդրոէլեկտրակայանները և ջերմաէլեկտրակայանները, որոնցից երկուսն էլ արդյունավետ գործելու համար կախված են ջրի բավարար մատակարարումից: Լրիվ արդյունավետությամբ աշխատելու համար ջերմային էլեկտրակայաններին անհրաժեշտ է մաքուր սառը ջրի մշտական մատակարարում՝ իրենց հովացման համակարգերը պահպանելու համար:

Կա վերականգնվող էներգիայի ավելի շատ օգտագործման հրամայական անհրաժեշտություն, ներառյալ էներգաարդյունավետության բարելավումը՝ քաղաքային արտանետումները նվազեցնելու համար: Մակրոմակարդակում որոշ երկրներում իրականացված քաղաքականության նախաձեռնությունները հանգեցրել են վերականգնվող էներգիայի օգտագործման ավելացմանը: Նշվում է, որ արևային էներգիայի և հողմային էներգիայի միջին արժեքը գնալով Եժանանում է, ինչպես նաև էլեկտրական մեքենաներում օգտագործվող լիթիում-իոնային բարտկոցների արժեքը:

Այն, որ Հնդկաստանը պարտավորվել է մինչև 2070 թվականը դառնալ ածխածնային չեզոք կամ չավելացնել մթնոլորտում ջերմոցային գազերի քանակը, գովելի է: Նշանակալի է, որ մինչև 2030 թվականը Հնդկաստանի ոչ հանածո էներգիայի հզորությունը պետք է հասնի 500 ԳՎտ-ի, և էներգետիկ պահանջարկի 50 տոկոսը պետք է բավարարվի վերականգնվող էներգիայի հաշվին: Ածխածնի կանխատեսվող ընդհանուր արտանետումները այժմյանից մինչև 2030 թվականը կկրճատվեն 1 միլիարդ տոննայով, ինչպես նաև մինչև 2030 թվականը ածխածնային ինտենսիվությունը կնվազի մինչև 45 տոկոսից պակաս:

Քանի որ Հնդկաստանի շատ մասերում առկա է ջրի դեֆիցիտ, պարտադիր ջրահավաքից բացի, անհրաժեշտ է լուծել ոռոգման համակարգերի բարելավման հարցը, որովհետև ջրի ապագա պահանջարկի բավարարումը լուրջ մարտահրավեր է լինելու:

Առաջարկվում է նաև, որ անտառներում մշակաբույսերի աճեցումը և անասնապահության ավելի կայուն կառավարումը կօգնեն բարելավել հողի բերրիությունը և դիմադրողականությունը կլիմայական ազդեցությունների նկատմամբ, ինչպիսիք են շոգը կամ երաշտը: Այստեղ է, որ ոլորտի փորձագետները պետք է ձեռք ձեռքի տված աշխատեն պետական մարմինների հետ՝ նախաձեռնությունը իրականություն դարձնելու համար:

Ուսումնասիրությունները, որոնք վերլուծել են ուղևորների տեղաշարժի տենդենցները և աշխատաշուկայի տվյալները COVID-19-ի համավարակի սահմանափակումների (լոքդաունսների) ընթացքում, ցույց են տվել, որ տնից աշխատելը կարող է նվազեցնել ածխաթթու գազի (CO_2) հետքը այն մարդկանց համար, ովքեր աշխատանքի են գնում մեքենայով, եթե նրանց ճանապարհը 6 կիլոմետրից ավելի է: Հատկանշական է, որ ամբողջ աշխարհում, եթե բոլորը տնից աշխատեին շաբաթական ընդամենը մեկ օր, դա տարեկան կխնայեր ուղևորատար ավտոմոբիլային տրանսպորտի համար նավթի համաշխարհային սպառման 1 տոկոսը և կհանգեցներ CO_2 -ի գլոբալ արտանետումների տարեկան 24 միլիոն տոննայի նվազման: Երբ աշխարհի բնակչության մոտ մեկ երրորդը գտնվում էր ամբողջական լոքդաունի մեջ, դա հանգեցրեց աշխարհում ճանապարհային երթևեկության 50-75 տոկոսով անկման: Նկատվեց նաև հանածո վառելիքի օգտագործման աննախադեպ անկում, իսկ օդի աղտոտվածությունը կտրուկ նվազեց:

Ինչպես ցույց են տալիս զեկույցները, աշխարհում, եթե ավտոբուսային ուղևորությունների 10 տոկոսն իրականացվեր մեքենայով, դա կավելացներ օրական շուրջ 700,000 բարել վառելիքի պահանջարկ մեքենաների համար, ինչը կազմում է 2019 թվականին ուղևորատար ավտոմոբիլային տրանսպորտի համար օգտագործված նավթի ընդհանուր ծավալի մոտ 3 տոկոսը: Այսպիսով, հասարակական տրանսպորտը ավելի լավ տարբերակ կլինի:

IPCC-ի վերջին զեկույցը բարձր է գնահատել Կալկաթան, որը հիշատակվում է որպես «ցուցադրական ուսումնասիրություն»՝ ցույց տալու համար, թե ինչպես համալիր գործողությունները կարող են պայքարել կլիմայի փոփոխության դեմ: «Կան հասարակական տրանսպորտի մինչև 12 տարբեր տեսակներ, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր համակարգային կառուցվածքը և տեղաշարժման միջոցներ է առաջարկում քաղաքի 14 միլիոն քաղաքացիներին»: Այն շարունակում է նշել, որ հասարակական տրանսպորտի մի քանի եղանակներով իրականացված գործողությունները դրականորեն

Նպաստել են մեկ տասնամյակում ՀՆԱ-ի մեկ միավորի հաշվով ջերմոցային գազերի արտանետումների միտումը կիսով չափ նվազեցնելուն՝ «հետագա նվազեցման պոտենցիալով»:

Մեքենայի փոխարեն հասարակական տրանսպորտ օգտագործելը կամ թռիչքի փոխարեն գնացք նստելը, էներգախնայող լուսավորություն կիրառելը, սենյակից դուրս գալիս լույսը, հովիհարը կամ օդորակիչը անջատել չմոռանալը և ջուրը խնայելը: Սրանք այն բազմաթիվ, բայց փոքր քայլերն են, որոնցից յուրաքանչյուրը կարող է անել՝ օգնելու պայքարել կլիմայի փոփոխության դեմ:

Աիդա Սարգսյան, ԲԾԻԳ ՊՀ